

SLUTTRAPPORT

Resultater fra Questback:

Østlandssamarbeidet - før og etter regionreformen

Av

Jon Petter Arntzen

Sekretariatsleder Østlandssamarbeidet

Oslo, 17. september 2018

www.ostsam.no

Innholdsfortegnelse

A: Sammendrag	3
B: Bakgrunn og metodevurderinger	4
C: Resultater	5
1: Fordeling av svar	5
2: Betydningen av Østlandssamarbeidet i dag	5
3: Politikkområdene – vurdering av nytte	7
4: Østlandssamarbeidet mot 2025	8
5: Organisering og samarbeidsflater	12
6: InterCity	14
D: Avslutning	15
Delrapport:	16
InterCity og Østlandssamarbeidet - evaluering.....	16

A: Sammendrag

Denne rapporten presenterer hovedfunnene fra en questback om Østlandssamarbeidet. Undersøkelsen ble gjennomført primo september 2018.

Undersøkelsen er planlagt og gjennomført av Østlandssamarbeidets sekretariat. Alle respondenter har gitt sine svar under full anonymitet.

Det er ledende politikere og adm. ansatte i fylkeskommunene med tilknytning til (og dermed kunnskap om) Østlandssamarbeidet som har fått mulighet til å svare på en del ulike spørsmål og påstander om Østlandssamarbeidet. Representanter i de underliggende faggruppene og ungdommene som deltar i ØstsamUng-nettverket har ikke deltatt som informanter i denne undersøkelsen.

Resultatene fra undersøkelsen kan være nyttig som bakgrunnsmateriale i forbindelse med at politisk styringsgruppe høsten 2018 skal drøfte fremtiden til Østlandssamarbeidet og innen 1. februar 2019 avgi sin innstilling for videre behandling/drøfting i Østlandssamarbeidets kontaktutvalg.

Resultatene fra undersøkelsen gir klare indikasjoner på at Østlandssamarbeidet oppleves som nyttig for fylkeskommunene – og at man gjennom Østlandssamarbeidet har velfungerende møteplasser som er viktig både for politikerne og for administrativt ansatte i fylkeskommunene på Østlandet.

Det er imidlertid bred enighet om at den forestående regionreformen vil få stor betydning for Østlandssamarbeidet – både når det gjelder rolle og oppgaver. Svarene fra fylkeskommunene gir en klar indikasjon på at Østlandssamarbeidet ikke kan/bør videreføres slik som i dag. Samarbeidet må tilpasses det nye kartet med færre og sterkere fylkeskommuner. Mange av respondentene peker spesielt på at etableringen av Viken vil få betydning for samarbeidet mellom fylkeskommunene på Østlandet.

Ut fra svarene som er gitt, er det samferdsel og infrastruktur som peker seg ut som det viktigste og høyest prioriterte politikkområdet for Østlandssamarbeidet videre fremover. Også klima/miljø, næringsutvikling/verdiskaping og europapolitisk arbeid har bred støtte hos de fleste som har svart på undersøkelsen.

Som vedlegg til rapporten er det - med utgangspunkt i datamaterialet - utarbeidet en delrapport med fokus på Østlandssamarbeidets rolle i InterCity-prosjektet. Bakgrunnen for dette er vedtak i fagpolitisk utvalg for samferdsel om at man ønsker en evaluering av Østlandssamarbeidets arbeid med InterCity.

B: Bakgrunn og metodevurderinger

På møte i juni 2018 oppnevnte kontaktutvalget i Østlandssamarbeidet en politisk styringsgruppe som fikk i oppgave å se nærmere på hvilke oppgaver og hvilken rolle Østlandssamarbeidet skal ha etter regionreformen. Politisk styringsgruppe skal avgi sin innstilling i saken innen 1. februar 2019.

Som grunnlag for styringsgruppens arbeid har det for sekretariatet og den administrative arbeidsgruppe vært naturlig å få kartlagt hvordan ledende politikere og ansatte i fylkeskommunene tenker om Østlandssamarbeidet i nåtid – og fremtid.

I denne rapporten presenteres resultatene fra en kartlegging som er gjennomført i uke 36/2018. Undersøkelsen er gjennomført som en web-basert questback-undersøkelse der sentrale politikere og nøkkelansatte i fylkeskommunene på Østlandet har hatt mulighet til anonymt å gi uttrykk for egne oppfatninger.

Undersøkelsen er gjennomført av Østlandssamarbeidets sekretariat. Det web-baserte verktøyet EasyQuest er benyttet.

Av et utvalg på 99 respondenter var det innenfor fristen fredag 7. september kl. 14:00 mottatt 60 svar. Dette gir en svarprosent på vel 60 - noe som i denne sammenheng anses å være tilfredsstillende. Det antas at svarene er noenlunde representative for hele utvalget.

Respondentene i utvalget er (a) medlemmer i Østlandssamarbeidets politiske utvalg og (b) medlemmer i Østlandssamarbeidets administrative grupper (kompetansegruppa, adm. samferdselsgruppe og internasjonal adm. gruppe).

I denne rapporten presenteres resultatene fra undersøkelsen. Fortolkning og vurdering av resultatene er bare i liten grad gjort i denne rapporten.

Det er utarbeidet en egen delrapport om Østlandssamarbeidet og InterCity-prosjektet. Denne delrapporten er vedlagt.

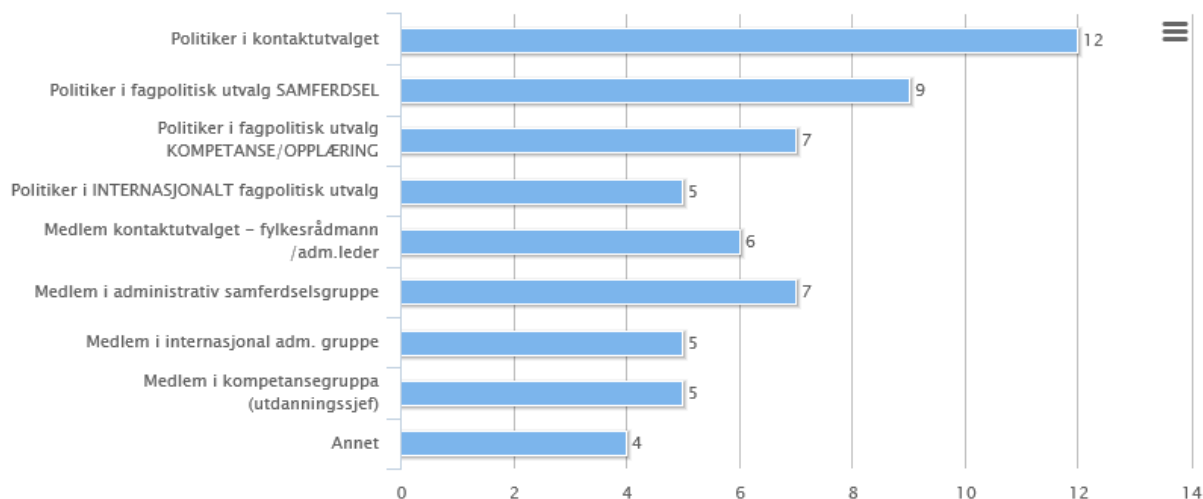
Denne QuestBack-undersøkelsen kan selvsagt ha sine svakheter og man bør derfor utvise noen grad av forsiktighet i forhold til fortolkning og bruk av resultatene. Som kvantitativ metode får man imidlertid et greit oversiktsbilde og forståelse av hvordan utvalget/målgruppen for undersøkelsen reflekterer og vurderer de ulike spørsmålsstillingene. Skulle man fått frem større nyanser og dybdeforståelse måtte man nok også benyttet kvalitative metoder og dybdeintervju av sentrale informanter i målgruppen.

Når resultatene skal fortolkes og forklares, er det viktig å ha med seg at denne undersøkelsen kun er sendt ut til informanter internt i de åtte fylkeskommunene på Østlandet. Dette innebærer at det er informantenes egne synspunkter som kommer til uttrykk i de svarene og i de konklusjoner som trekkes. I og med at Oslo ikke har en like bred politisk og adm. deltagelse i Østlandssamarbeidets ulike utvalg og organer, er antallet informanter fra Oslo i det samlede utvalget lavere enn for de øvrige 7 fylkeskommunene. Dette kan ha en viss betydning for fordelingen av svar på de ulike spørsmålene.

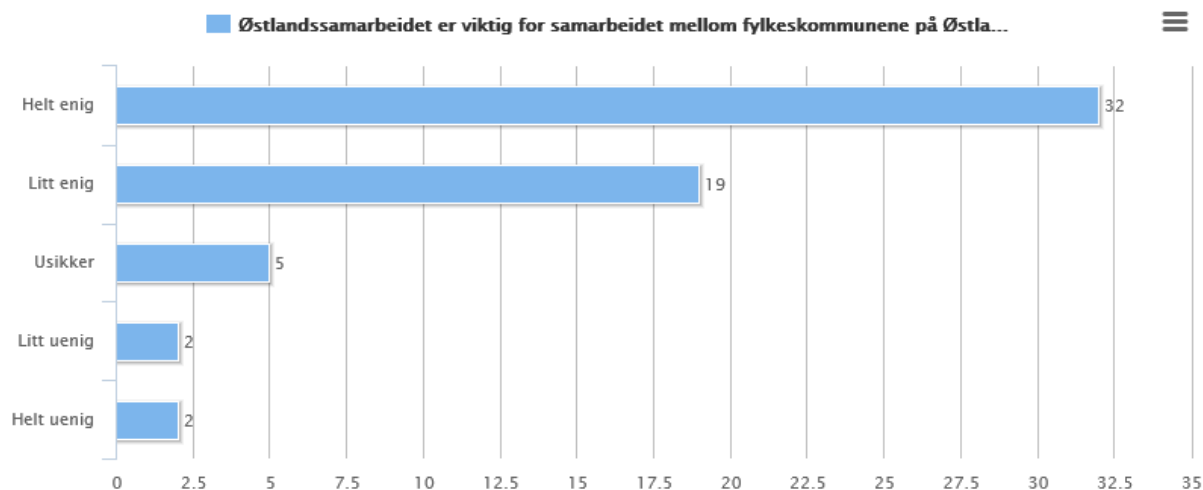
C: Resultater

1: Fordeling av svar

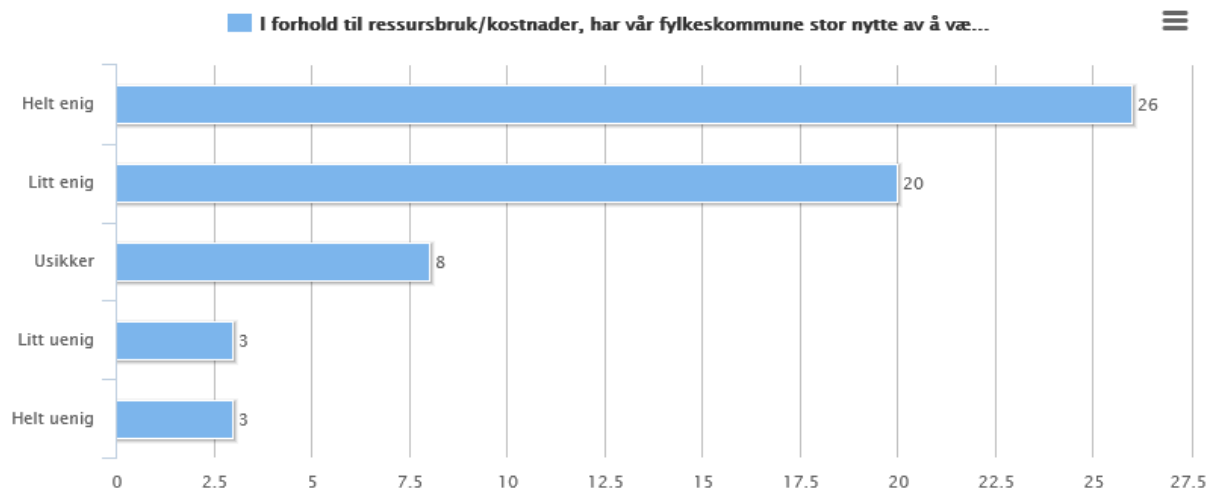
Tabellen nedenfor viser hvem som har svart på spørreundersøkelsen. AV totalt 60 svar kommer 33 fra politikere og de resterende 27 svarene fra adm. ansatte i fylkeskommunene på Østlandet.

2: Betydningen av Østlandssamarbeidet i dag

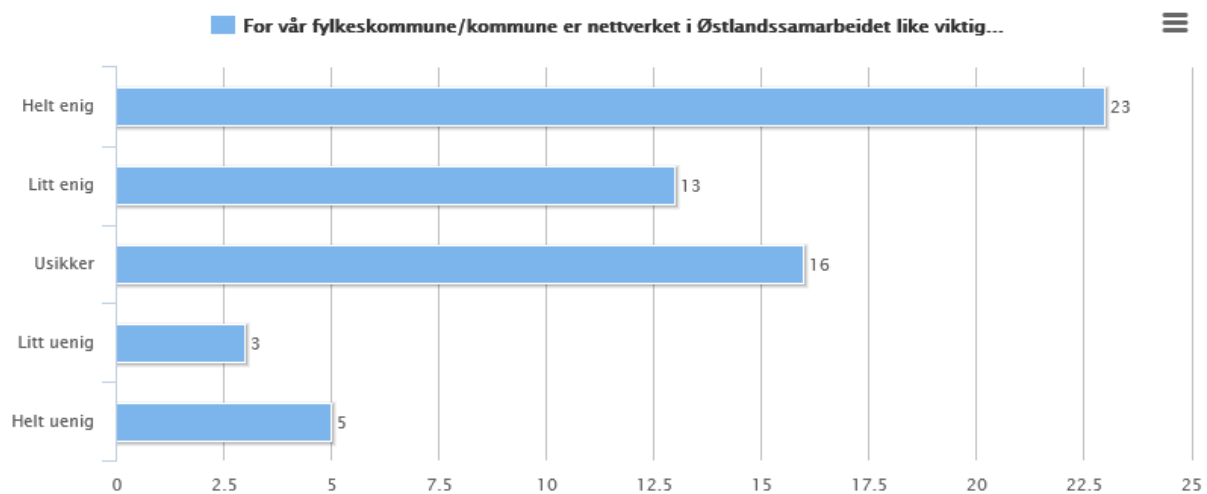

Figuren over beskriver betydningen av Østlandssamarbeidet. Det fremgår av svarene at totalt 85 % av respondentene er litt enig eller helt enig i at Østlandssamarbeidet er viktig for samarbeidet mellom fylkeskommunene på Østlandet.

Figuren over viser sammenhengen mellom opplevd nytte av Østlandssamarbeidet og fylkeskommunenes ressursbruk. Kun 10 % av respondentene mener at nytten av deltagelsen i Østlandssamarbeidet ikke står i forhold til kostnadene.

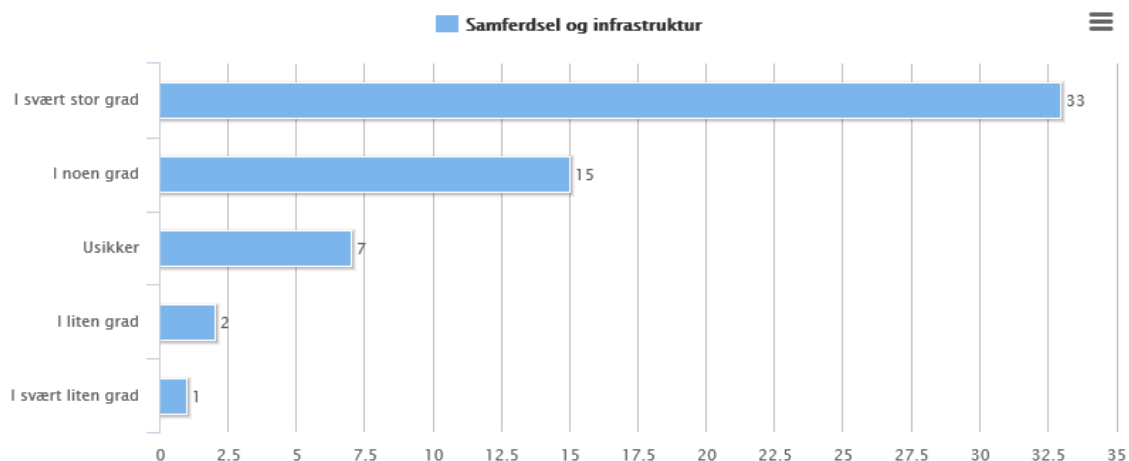
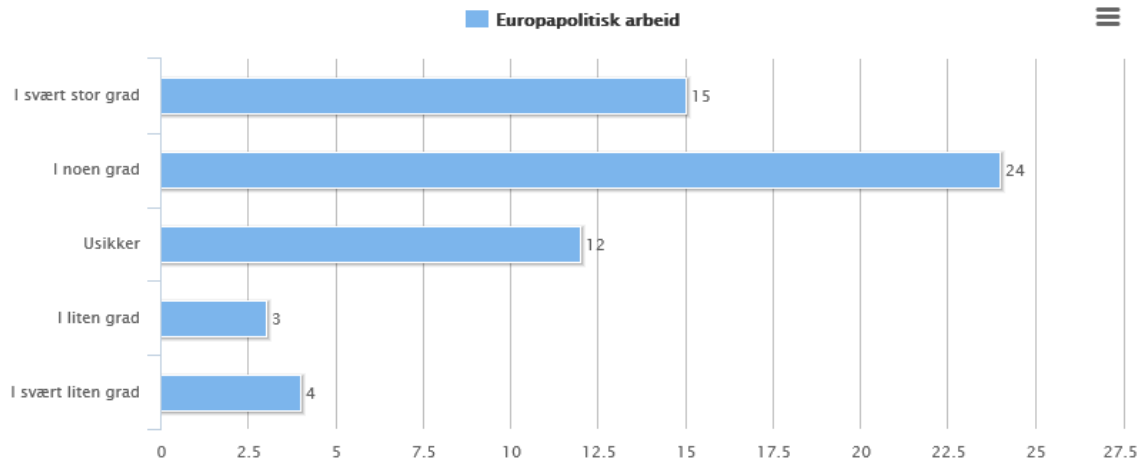
Figuren nedenfor viser at 60% av respondentene mener at Østlandssamarbeidet er like viktig i dag som for FEM år siden. 26% er usikker, mens 13% er helt eller litt uenig i dette.

70 % av respondentene er enig og/eller helt enig i at de personlig har stor nytte av å være en del av Østlandssamarbeidets nettverk. 17 % er usikker, mens 13 % gir uttrykk for at de helt eller litt uenig i dette. Om man kun ser på svarene fra politikerne i kontaktutvalget, er de tilsvarende tallene 83%, 8% og 8%.

3: Politikkområdene – vurdering av nytte

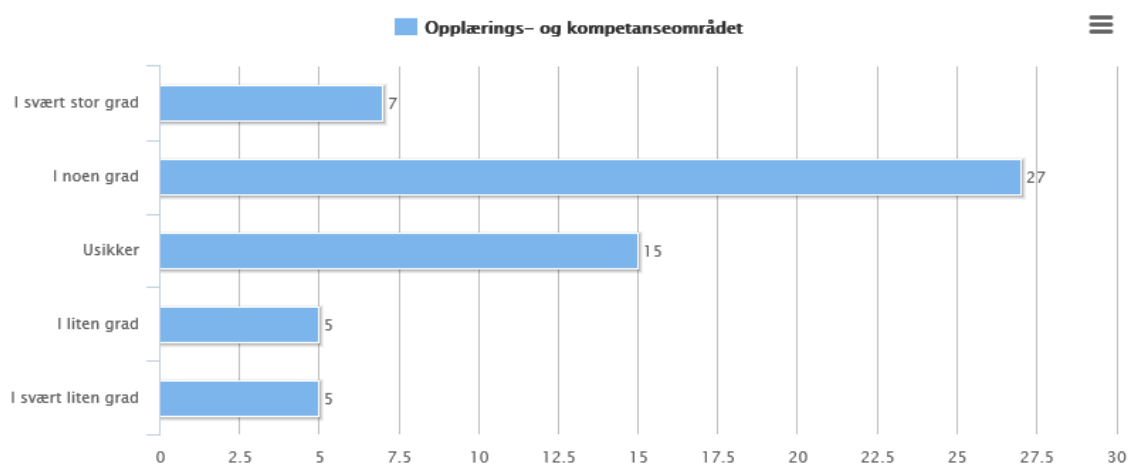
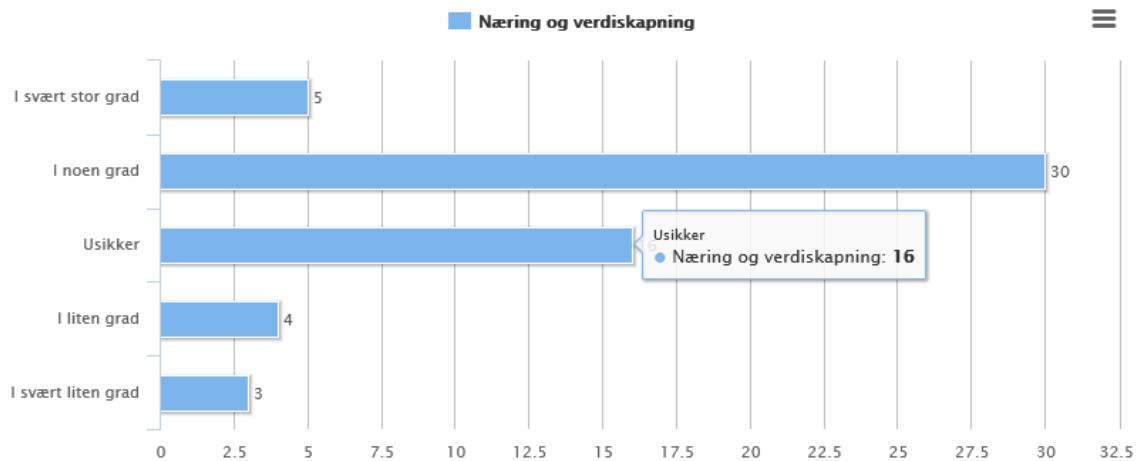
På figurene nedenfor fremgår det i hvor stor grad respondentene mener at Østlandssamarbeidet sitt arbeid på de ulike politikkområder har nytteverdi for fylkeskommunene i dag.

Spesielt innenfor politikkområde samferdsel og infrastruktur oppleves nytten som svært stor. Bare 5% av respondentene mener at innsatsen på dette området har liten og/eller svært liten nytte for fylkeskommunene.

Også når det gjelder det europapolitiske arbeidet indikerer svarene at nytten for fylkeskommunene er stor, selv om andelen er usikre/negative er litt høyere.

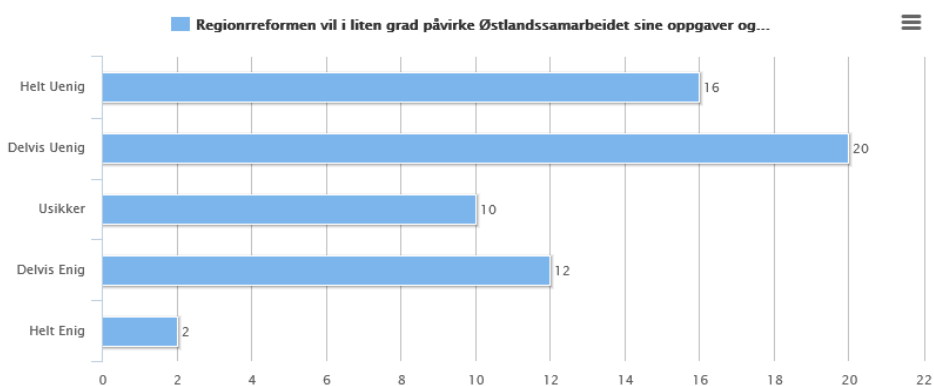
På figuren nedenfor ser vi at nytten innenfor område næring/verdiskaping har lavere score – og mange er her usikker. En mulig forklaring på dette kan være at Østlandssamarbeidet så langt i begrenset grad har satt av ressurser på dette politikkområdet. Også for politikkområdet kompetanse og kunnskap, indikerer svarene at det er noe mer usikkerhet om nytteverdien sett fra fylkeskommunenes ståsted.

4: Østlandssamarbeidet mot 2025

4.1 Regionreformen – konsekvenser for Østlandssamarbeidet

Hvordan vil regionreformen og en ny fylkesinndeling på Østlandet påvirke Østlandssamarbeidet i årene som kommer

På figuren over fremkommer det tydelig at respondentene er **ueneige** i påstanden om at regionreformen i liten grad vil påvirke Østlandssamarbeidet i årene som kommer. Dette

innebærer at Østlandssamarbeidet må forholde seg til de endringene som kommer – og finne sin plass i det nye geografiske/politiske landskapet på Østlandet ifølge respondentene.

I undersøkelsen ble det også åpnet for å gi utdypende svar, der respondentene kunne konkretisere hvordan man ser for seg at Østlandssamarbeidet påvirkes av regionreformen. De innkomne svarene (fra 41 av de 60 respondentene) er listet opp nedenfor i tilfeldig rekkefølge:

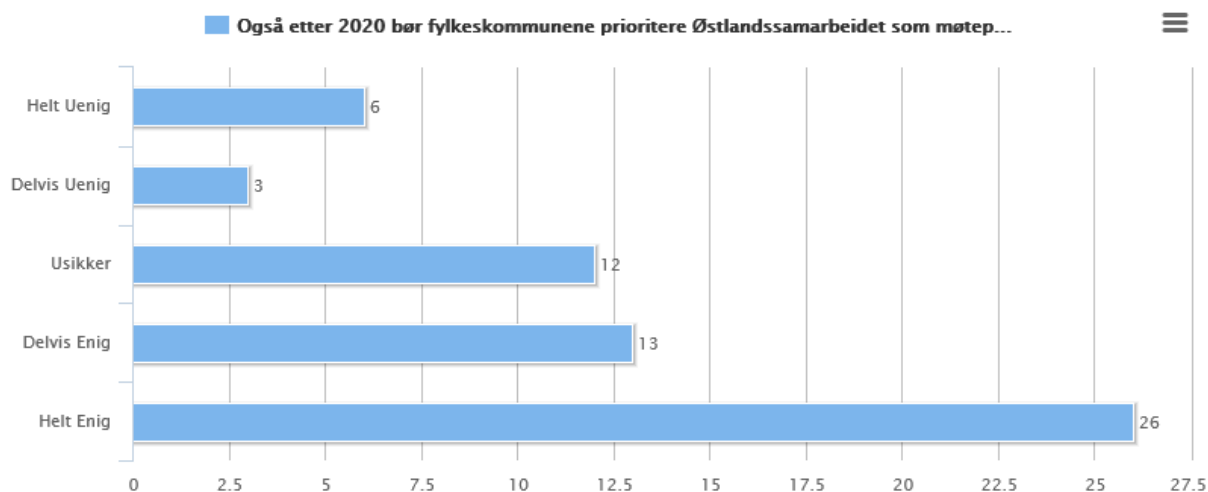
Svar	
Nr	På hvilken måte tror du at Østlandssamarbeidet vil påvirkes av regionreformen?
01	Det blir lagt ned. Viken trenger ikke Østlandssamarbeidet lenger.
02	Behov for å tilpasse ØS til de nye og større FK-ene på Østlandet
03	Lite
04	Styrkes og blir mer handlekraftig.
05	Usikker
06	Den behøver ikke å påvirkes, men vil kunne øke i betydning i forhold til koordinering mellom øvrige nabofylker/regioner.
07	Dersom Viken blir så stor som regjeringa har lagt opp til, er det usikkert om det er så interessant å samarbeide med Innlandet
08	Det vil fortsatt være bra å samarbeide med nabofylker.
09	På samferdselsområde vil Østlandssamarbeidet fortsatt være viktig.
10	Vi kan bli enda sterkere om vi evner å fortsatt samle oss om de viktigste prosjektene.
11	Det ligger an til å bli færre samarbeidspartnere, men vi omfatter fortsatt det samme geografiske området og har mange av de samme interessene. Derfor viktig å videreføre et samarbeid, og at alle partene bidrar fullt og helt inn i nettverket. For å lykkes med det vil det være viktig med en svært tett kobling også til Osloregionen.
12	Jeg tror det blir mindre behov for Østlandssamarbeidet som koordinerende organ når det blir færre fylker.
13	Vet ikke, men noe redusert.
14	Det vil svekkes når regionene blir større og får nok tyngde selv.
15	Blir færre og større. Kanskje lettere å få til mer?
16	Større selvgående regioner, mindre behov for samhandling/koordinering på tvers.
17	Det avhenger mye av hvilke nye oppgaver fylkene får
18	Fylkene blir større og mer robuste med flere oppgaver og mer kompetanse. mener likevel vi trenger ØS i store og tunge områder hvor landsdeler kjemper om de samme midlene, f.eks samferdsel
19	Kan svekke samarbeidet på kort sikt som følge av energitapping med de nye FK. Usikker på lengre sikt.
20	Området Østlandssamarbeidet skal dekke er det samme - maktbalansen mellom aktørene kan være noe forskjøvet.
21	Tviler på om Østlandssamarbeidet kan fortsette i nåværende form, når halvparten av fylkeskommunene blir én ny fylkeskommuneenhet.
22	Viktigere enn noen gang er det å samarbeide istedenfor å bli færre men hardere konkurrenter.
23	Det bør avvikles.
24	Styrkeforholdet mellom ulike fylkeskommuner blir ujevnt. Viken vil bli en stor maktfaktor oppimot Oslo, som østlandssamarbeidet ikkje har hatt før.
25	Østlandssamarbeidets relevans vil bli ytterligere svekket som følge av regionreformen. Man bør seriøst vurdere en sammenslåing med Osloregionen, og eventuelt også med Osloregionens Europakontor, for å få større slagkraft og utnytte begrensede ressurser på en mer effektiv måte.
26	I noen grad. Færre fylker kan bety færre politikere i råd og utvalg. Det vil igjen bety smalere politisk påvirkning.
27	Tror at flere av politikkområdene vil bli noe mindre viktig, men at selve kontaktutvalget blir minst like viktig.

28	Rolleavklaring i forhold til andre regionale nettverk, men det er nyttig med en politisk arena for erfaringsutveksling og felles satsninger.
29	Kan miste noe grunnlag for eksistens, men ikke sikkert.
30	Viken blir så stort at samarbeidet blir irrelevant
31	Færre aktører/medlemmer vil kunne overflødiggjøre organisasjonen
32	Østlandssamarbeidet blir fortsatt en viktig organisasjon i å strategisk ivareta landsdelens interesser i feks infrastruktur spørsmål. Tror internasjonale spørsmål kan få økt plass.
33	Samarbeidet vil styrkes, om vi lykkes å bringe videre den kultur vi til nå har opparbeidet. Vi er uansett regionreform avhengig av deltagelse fra Oslo, før vi kan utløse maksimal effekt av samarbeidet
34	Noen områder blir ikke så aktuelt: som kanskje næring og verdiskapning. Andre områder er mer aktuelt: som internasjonalt og samferdsel.
35	Regionreformen er en katastrofe!
36	Færre aktører - lettere å samordne
37	Vet ikke.
38	Færre stemmer inn - kan påvirke hvor tyngdepunktet blir liggende.
39	Usikker da hvilke oppgaver som kommer er veldig usikkert per nå. Samferdsel kan bli viktigere ved utvidet ansvar.
40	Det blir færre medlemmer. Fylkeskommunene kan bli så store i seg selv, at interessen for Østlandssamarbeidet kan bli mindre
41	Usikkert. Antakelig vil behovet for en egen organisasjon med kun fire medlemmer bli noe mindre enn i dag med 8 medlemmer. Men det vil fortsatt være behov for samarbeid mellom fylkeskommunene på Østlandet - ikke minst innenfor ATP.

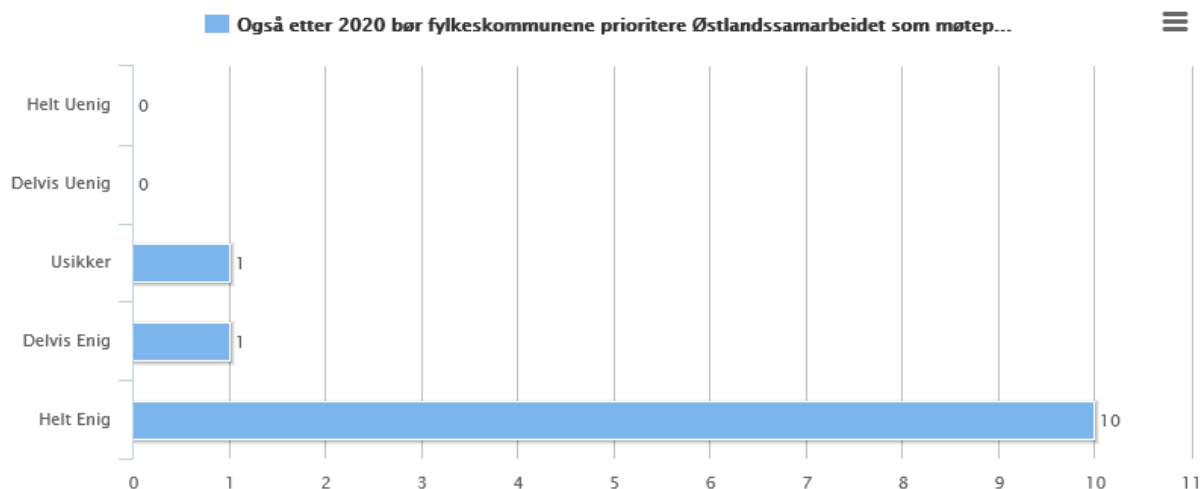
Kommentarene over viser at relativt mange av respondentene mener at regionreformen kan/vil få stor betydning for Østlandssamarbeidet. Det er verdt å merke seg at det er stort spenn i hvordan man tror konsekvensene blir. Noen nærmere analyse og fortolkning og analyse av kommentarene gis ikke, men det vil være naturlig at politisk styringsgruppe tar med seg innspillene i sitt videre arbeid når man skal meisle ut en videre kurs for samarbeidet mellom fylkeskommunene på Østlandet.

4.2 Østlandssamarbeidet – fortsatt viktig?

Svarene på figuren nedenfor viser at det er bred støtte til at fylkeskommunene på Østlandet også etter 2020 bør prioritere Østlandssamarbeidet som **politisk** møteplass og samarbeidsarena for fylkespolitikere på Østlandet.

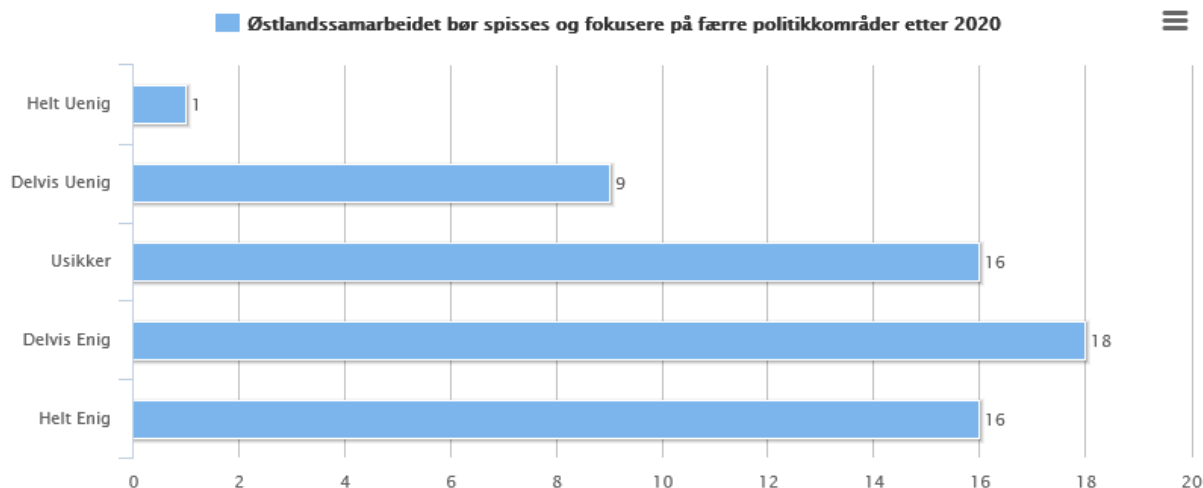

Dersom man kun ser på svarene fra politikerne i kontaktutvalget, blir dette bildet enda tydeligere, jf. figuren nedenfor der 83% er helt enig i dette.

I undersøkelsen bes også respondentene om å vurdere om fylkeskommunene bør prioritere Østlandssamarbeidet som **administrativ** møteplass og arena for læring og kunnskapsdeling etter 2020. 65% er helt eller delvis enig i dette, mens 15% er helt eller delvis uenig i at man skal bruke Østlandssamarbeidet som adm. møteplass for læring og kunnskapsdeling.

På spørsmål om Østlandssamarbeidet bør spisses og fokusere på færre politikkområder etter 2020, viser svarene at det er noe usikkerhet om dette, slik figuren nedenfor viser. Dette kan skyldes at spørsmålet er generelt og at det her ikke pekes på konkrete endringer. Resultatene indikerer imidlertid at mer spissing er ønskelig.

På spørsmål om Østlandssamarbeidet etter 2020 bør styrkes og ha større kapasitet enn i dag, svarer 40% at man er usikker på dette. Ellers fordeler svarene seg utover med en liten overvekt av de som mener at man ikke skal bruke mer ressurser på Østlandssamarbeidet enn det fylkeskommunene gjør i dag.

4.3 Hvilke politikkområder bør prioriteres fremover

I undersøkelsen utfordres også respondentene til å si litt om i hvilken grad man er enig i at ulike politikkområder bør prioriteres av Østlandssamarbeidet i årene fremover. I tabellen nedenfor er svarene vist og rangert utfra hvilken støtte som gis. Tallene angir hvor mange av de 60 respondentene som har «svart helt» enig eller «litt enig».

Politikkområde	Helt enig	Litt enig	Totalt
Samferdsel og infrastruktur	44	11	55
Klima og miljø	28	19	47
Næring og verdiskaping	20	21	41
Europapolitisk/internasjonalt arbeid	19	21	40
Innovasjon og omstilling i offentlig sektor	11	21	32
Kompetanse og opplæring	12	19	31
Ungdom og ungdomsmedvirkning	11	19	30
Kultur og kultursamarbeid	6	18	24

Fortsatt arbeid med samferdsel og infrastruktur peker seg her ut som det politikkområdet som de fleste respondentene vil gi prioritet. Samtidig peker undersøkelsen på at klima/miljø, næringsutvikling/verdiskaping og internasjonalt arbeid vurderes som viktige og aktuelle politikkområder for Østlandssamarbeidet etter regionreformen.

5: Organisering og samarbeidsflater

5.1 Bakgrunn

På møte i Østlandssamarbeidets kontaktutvalg 8. juni 2018 ble det i forbindelse med behandlingen av sak 27/18 vedtatt å nedsette en politisk styringsgruppe med ansvar for å vurdere Østlandssamarbeidets fremtidige rolle og oppgaver.

Som en del av mandatet for denne gruppen skulle man også vurdere forholdet til KS, Osloregionen (OR) og Osloregionens Europakontor (ORE). I forbindelse med gjennomføringen av questback-undersøkelsen var det derfor naturlig å kartlegge fylkeskommunenes synspunkter på samarbeidsmuligheter og –grensesnitt mot andre organisasjoner.

5.2 Andre politiske nettverk og møteplasser

Informantene i utvalget ble derfor spurt om hvilke andre politiske nettverk og møteplasser som vil være viktige for fylkeskommunene i årene som kommer? Svarene fra de 21 respondentene som valgte å svare på dette, er listet opp i tilfeldig rekkefølge nedenfor.

NR	Andre politiske nettverk og møteplasser vil være viktige for fylkeskommunene i årene som kommer?
01	Regionen i seg selv.
02	KS, Osloregionen og Osloregionens Europakontor
03	Jernbaneforumene
04	KS
05	Osloregionen, Osloregionens Europakontor og disse organisasjonenes arrangementer.
06	Nasjonalt er fagpolitisk utvalg viktig og kan bygges ut mot tilsvarende fora internasjonalt for å forenkle samtidig styrke gjennomslagskraften.
07	I og med større regioner vil regionalt arbeid med regionale møteplasser få større oppmerksomhet, særlig i oppstartsfasen
08	Usikker. Kanskje bør vi lage noen nye, eller redusere antallet?

09	Østlandet bør samarbeide under paraplyen Østlandssamarbeidet, og det bør i minst mulig grad opprettes «nye» møtearenaer på siden av og i tillegg til.
10	KS og Osloregionen
11	KS' nettverk og samarbeidsorganer f. eks Forum for fylkesutdanningsssjefer (FFU)
12	KS, Osloregionen
13	KS og sjefskollegiene
14	KS, de politiske partiene, aktuelle stortingspolitikere og -komiteer, store fagkonferanser innen valgte politikkområder.
15	Kanskje KS
16	KS
17	Osloregionens Europakontor
18	Regionale møteplasser der næringsutvikling, samfunnsutvikling og utdanningsinstitusjoner møtes. Internasjonale nettverk/ EU
19	Fylkesordførerkollegiet, Samarbeidet rundt Oslo
20	Fylkesordførerkollegiet, fylkesrådmannskollegiet, nettverk på fagnivå
21	KS Egne fagnettverk fylkeskommunene i mellom

Forholdet til KS trekkes spesielt frem, samtidig som mange også peker på at forholdet og samarbeidet med Osloregionen (og Osloregionens Europakontor) vil være viktig videre fremover.

5.3 Grensesnitt og samarbeidsflater

Informantene i utvalget ble da også spurt om Østlandssamarbeidet bør forsterke samarbeidet med KS, Osloregionen og Osloregionens Europakontor? Svarene fra de 29 respondentene som svarte på dette, er listet opp i tilfeldig rekkefølge nedenfor.

NR	Bør Østlandssamarbeidet forsterke samarbeidet med KS, Osloregionen og Osloregionens Europakontor de neste årene? Hvordan bør grensesnittet mot disse organisasjonene være?
01	Synes ikke det.
02	Videreføre samarbeidsavtalen med OR, formalisere samarbeidet med KS
03	Kontakt på administrativt nivå primært.
04	Ja Oslo må ta en mer aktiv rolle. Det tror jeg også at de kommer til å gjøre
05	Ja
06	Ja. Grensesnittet kan være via fagpolitisk utvalg innen de respektive områdene. Dette forenkler administrering og styrker gjennomslagskraften-
07	Å spisse fagfeltet er det viktigste, så bør også Osloregionen og Osloregionens Europakontor spisse sine. Da kan man utfylle hverandre.
08	Nei
09	Svaret mitt er nei.
10	Jeg mener vi har mye å hente på å enes om noen saker der vi snakker med en stemme, og har samme budskap.
11	Ja. Bør være så integrert i hverandre som mulig. Men viktig å ikke miste fylkeskommunenes særegenhet og rolle.
12	Ja - viktig å bruke flere arenaer - flere hatter for å mobilisere for felles saker.
13	Usikker
14	Det er hensiktsmessig å forhindre parallell- arbeid på en del områder bør derfor arbeid samordnes. Men det er også viktig å sikre at ulike interesser / hensyn som målbæres av ulike organisasjoner ivaretas.
15	Der partene kan samordne sine aktiviteter og ressurser, bør dette gjøres.
16	Samordne der det er mest effektivt men klart grensesnitt.
17	Bør ha løpende dialog for å unngå dobbeltarbeid og ulik holdning i viktige saker. Gjensidig utveksling av informasjon.
18	Ja til KS, nei til Osloregionen, ja til Osloregionens Europakontor

19	Ja, på områder som er definert som satsingsområder
20	Bør forsterkes, men ikke på Oslos premisser.
21	Tror dagens nivå er tilstrekkelig
22	Ja
23	Ja, absolutt. Ideelt sett bør Østlandssamarbeidet slås sammen med Osloregionen og Osloregionens Europakontor.
24	Det er sikkert fornuftig med samlokalisering med Osloregionen og ORE hvis mulig. Men samtidig viktig at beslutningslinjene er separate.
25	Østlandssamarbeidet bør avvikles. De nye fylkene er store nok til å håndtere ting selv, og administrativt kan man gjerne samarbeide og utveksle faringer og danne de nettverk man trenger.
26	Samarbeidet fungerer greit som det er i dag. Etter min mening har oslokontoret for sterkt fokus sørover i Europa. Øst bør være like interessant. Økt kapasitet for Kongsvingerbanen og økt kapasitet på samme bane til Stockholm er svært viktig for Osloregionen som mange mener strekker seg helt til Karlstad
27	Usikker
28	Integrasjonen av organisasjonene bør gå videre. Det bør legges opp til å etablere ett felles sekretariat. Også politisk bør det vurderes full integrasjon med ett felles styre - hvor det er representasjon fra kommunesiden i tillegg til de fire fylkene. Bør i så fall vurderes halvårslige møter mellom fylkesordførere, fylkesrådsleder og byrådsleder (i et eget fylkesutvalg).
29	Bør forsterke samarbeidet, sømløse grensesnitt

Som det fremgår av kommentarene er det et betydelig «sprik» i hvordan man ser for seg at samarbeidet og samarbeidsflatene mot KS, OR og ORE skal være. Det vil derfor være naturlig at politisk styringsgruppe går nærmere inn i denne diskusjonen i tråd med mandatet for gruppens arbeid.

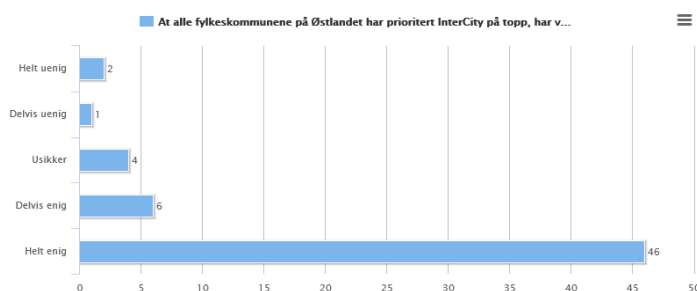
6: InterCity

Det ble i undersøkelsen også stilt en god del spørsmål om Østlandssamarbeidet sin rolle i forhold til InterCityprosjektet. Det vises i denne sammenheng til vedlagt delrapport fra denne delen av undersøkelsen.

Resultatene viser at det er en relativt unison oppfatning at Østlandssamarbeidet har vært en viktig arena for fylkeskommunene i deres arbeid for InterCity.

Dette illustreres blant annet av figuren nedenfor, der respondentene har gitt tydelig tilbakemelding på følgende påstand:

«At alle fylkeskommunene på Østlandet har prioritert InterCity på topp, har vært avgjørende for at det nå er bred politisk støtte til prosjektet på Stortinget»

D: Avslutning

Denne rapporten presenterer hovedfunnene fra questback-undersøkelsen om Østlandssamarbeidet. Ledende politikere og sentrale adm. ansatte i fylkeskommunene med tilknytning til Østlandssamarbeidet har anonymt fått mulighet til å svare på en del spørsmål og påstander om Østlandssamarbeidet.

Som vedlegg til denne rapporten er det med utgangspunkt i datamaterialet utarbeidet en delrapport som omhandler Østlandssamarbeidets rolle i InterCity-prosjektet

Resultatene fra undersøkelsen som er gjennomført, kan være nyttig som bakgrunnsmateriale i forbindelse med at politisk styringsgruppe høsten 2018 skal drøfte Østlandssamarbeidets oppgaver og rolle etter regionreformen. Utvalget skal innen 1. februar 2019 avgi sin innstilling for videre behandling/drøfting i Østlandssamarbeidets kontaktutvalg.

Delrapport:

InterCity og Østlandssamarbeidet - evaluering

A: Bakgrunn

På møte i Østlandssamarbeidets fagpolitiske utvalg i januar 2018 ble det i forbindelse med behandlingen av sak 09/18 gjort følgende vedtak:

«Utvalget ber om at det gjennomføres en kartlegging/analyse av Østlandssamarbeidet sitt påvirkningsarbeid vedr. NTP og InterCity, for på denne måten å få størst mulig effekt av tilgjengelige ressurser.»

Oppfølgingen av dette vedtaket har vært drøftet i adm. samferdselsgruppe og det har vært enighet om at man i første omgang gjennomfører en **intern** kartlegging hos fylkeskommunene på Østlandet.

Sekretariatet valgte på denne bakgrunn å gjennomføre kartleggingen i forbindelse med en større questback-undersøkelse om *Østlandssamarbeidet – før og etter regionreformen*. De øvrige resultatene fra denne undersøkelsen er samlet i hovedrapporten *Østlandssamarbeidet – før og etter regionreformen* datert 17. september 2018.

Av et utvalg på 99 sentrale politikere og adm. ansatte i fylkeskommunene med tilknytning til Østlandssamarbeidet, svarte 60 respondenter på undersøkelsen. Av disse svarene er 9 fra politikerne i fagpolitisk utvalg for samferdsel og 7 av medlemmene i adm. samferdselsgruppe.

Redegjørelse for opplegg og gjennomføring for øvrig fremgår av hovedrapporten, og omtales ikke nærmere her.

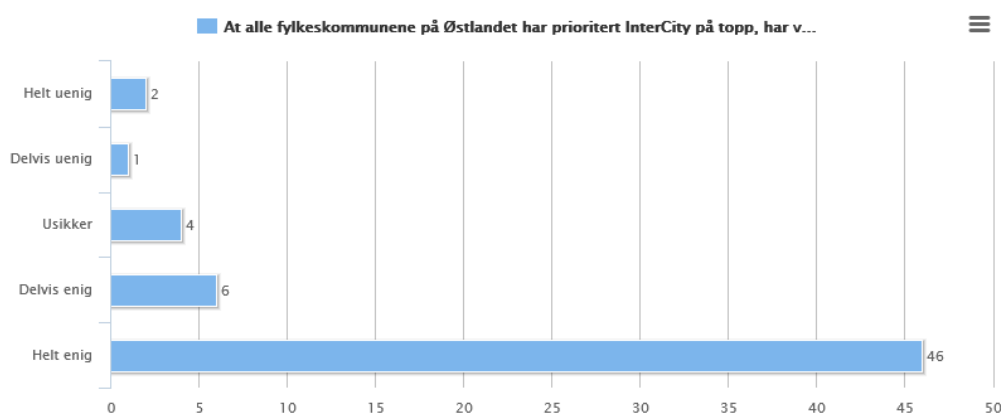
B: Resultater

1: Betydningen av felles IC-prioritering

Resultatene fra undersøkelsen viser at det er en relativt unison oppfatning at Østlandssamarbeidet har vært en viktig arena for fylkeskommunene i deres arbeid for InterCity.

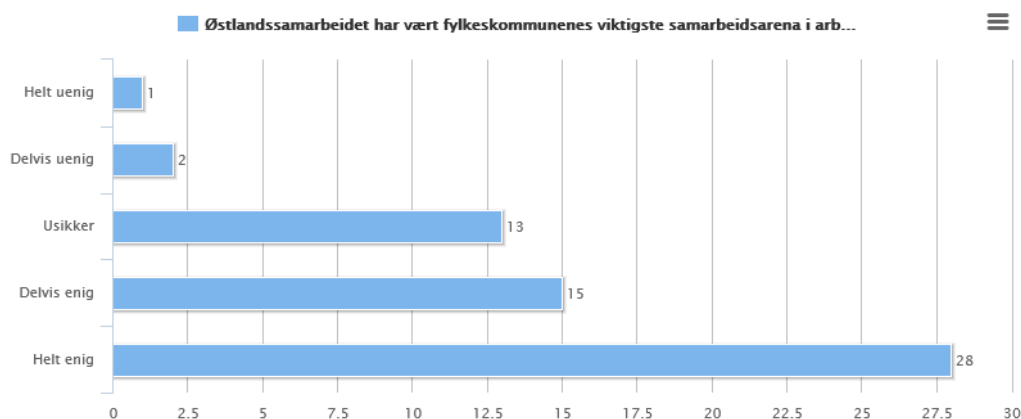
Dette illustreres blant annet av figuren nedenfor, der respondentene har gitt tydelig tilbakemelding på følgende påstand:

«At alle fylkeskommunene på Østlandet har prioritert InterCity på topp, har vært avgjørende for at det nå er bred politisk støtte til prosjektet på Stortinget»

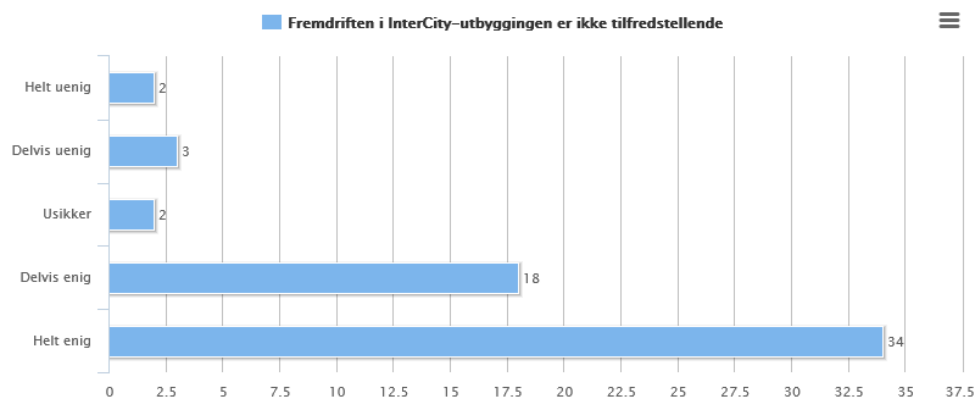
Disse resultatene kan nyanseres noe – og det vises i denne sammenheng spesielt til svarene på de åpne spørsmålene i kapittel 4 nedenfor.

Et tydelig flertall av respondentene mener også at Østlandssamarbeidet har vært fylkeskommunenes viktigste samarbeidsarena i arbeidet med InterCity, jf. figuren nedenfor

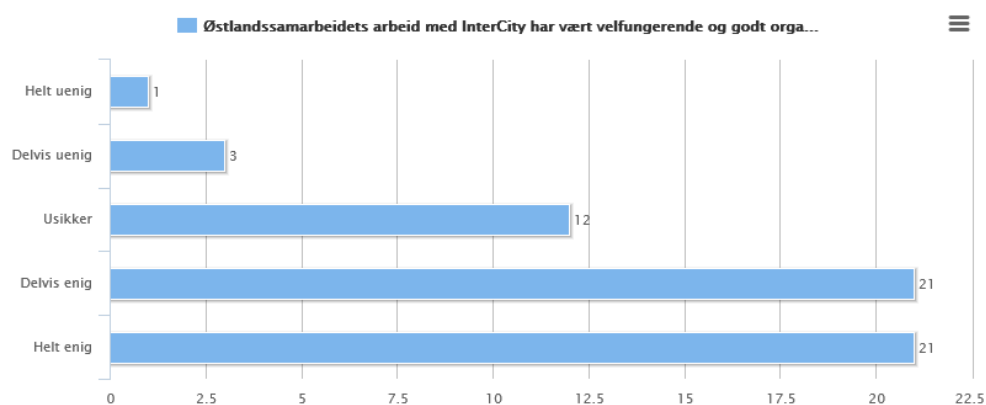
2: Fremdriften i InterCity-utbyggingen

Det er – ikke overraskende - enighet om at fremdriften i InterCity-utbyggingen ikke er tilfredsstillende, slik dette fremgår av figuren nedenfor.

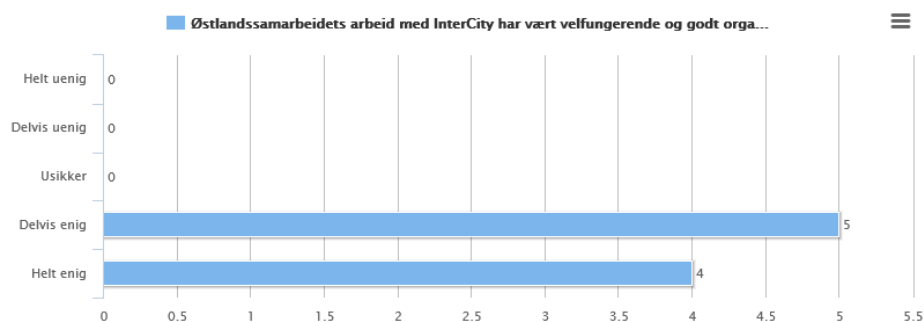
3: Østlandssamarbeidets arbeid med InterCity

70% av respondentene er *helt enig eller delvis enig* i at Østlandssamarbeidets arbeid med InterCity har vært velfungerende og godt organisert de siste 5 årene slik dette fremgår av figuren nedenfor.

Dette spørsmålet kan imidlertid være vanskelig å besvare for respondenter som ikke har vært involvert operativt på det aktuelle politikkområde

Ser man kun på svarene fra **politikkerne i fagpolitisk utvalg** for samferdsel er svarene vist på figuren nedenfor:

Fordelingen av svarene fra **medlemmene i adm. samferdselsgruppe** har tilsvarende fordeling.

Det ble også stilt spørsmål om Østlandssamarbeidet de siste årene burde brukt en **større andel av ressursene** (budsjettet) på arbeid med InterCity. Totalt 43% av respondentene er usikre på dette, mens 40 % av respondene er *helt eller delvis enig* i at mer ressurser burde vært brukt på arbeid med InterCity.

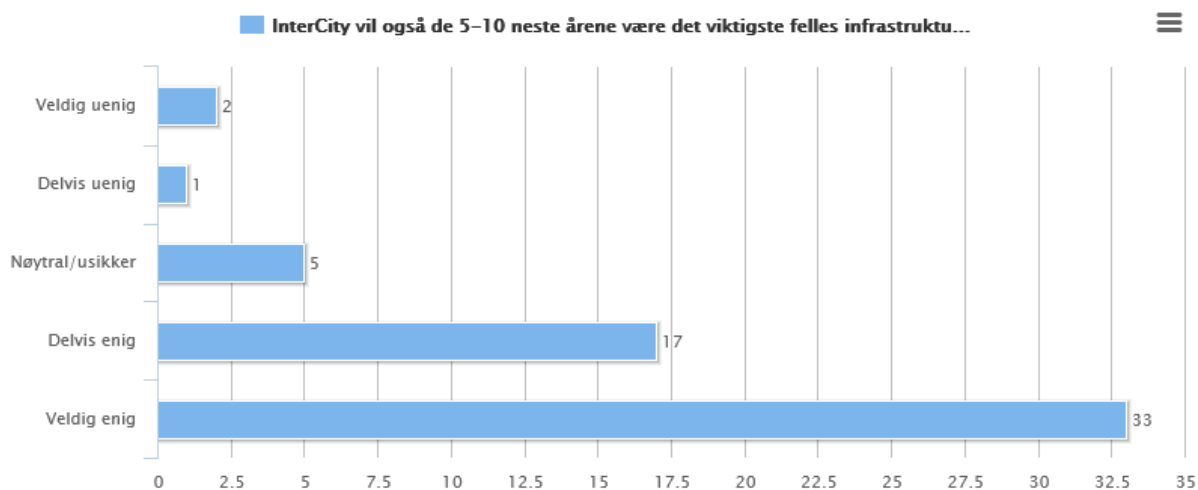
4: Hvorfor har man lyktes, evt. ikke lyktes?

Det ble også spurt om hvorfor Østlandssamarbeidet de siste 5-10 årene har lyktes (evt. ikke lyktes godt nok) med sitt lobbyarbeid for InterCity. Svarene fra respondentene er samlet i tilfeldig rekkefølge nedenfor, der 23 av 60 respondenter har gitt sine kommentarer.

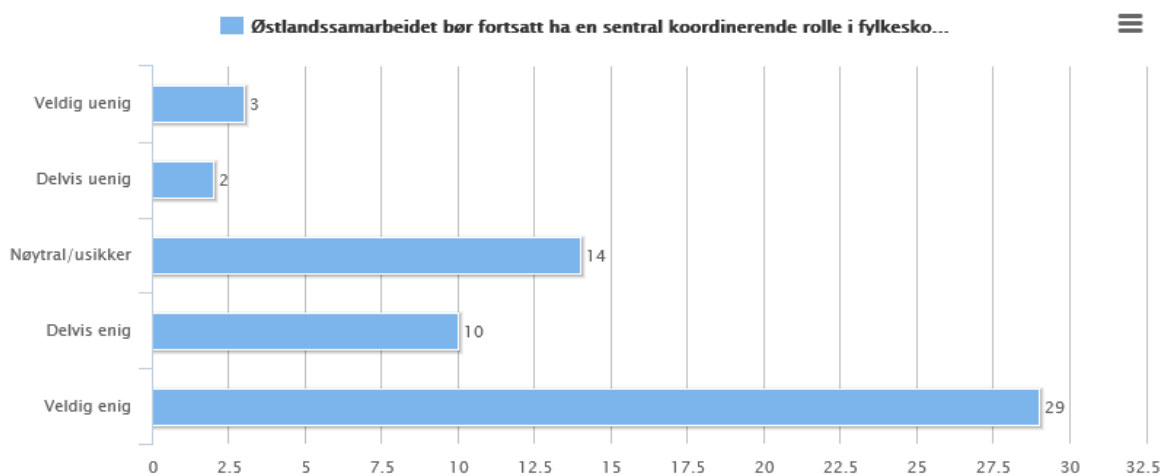
01	Tror det er andre samarbeid som har lyktes med dette. Både lobbybyråer som regionene og kommunene selv har ansatt, og andre aktører.
02	Man har stått sammen skulder ved skulder...
03	Det har vært noe sprik, og det må være et mål å få mange til å forstå at det lønner seg å stå sammen i bredt nettverk som Østlandssamarbeidet".
04	I de sakene Østlandssamarbeidet i fellesskap unisont står bak forslag, høringsuttalelser og/eller innspill, gir dette et betydelig trykk, mens saker der man er delvis delt eller mindre samstemte i sine uttalelser skaper usikkerhet og forenkler en utsettelse.
05	Østlandssamarbeidet har lyktes i at Østlandsfylkene har stått samlet. denne enigheten er også betinget av at man har vært tydelig på at nye tunneløsninger for bane gjennom Oslo er en forutsetning for prosjektet.
06	Jeg tror ikke trykket har vært tilstrekkelig høyt hele veien, i ettertid kan de se ut som det i alle fall.
07	Vi har klart å sikre enighet og stått sammen om viktige prioriteringer. Samtidig har vi åpenbart ikke lyktes godt nok for gjennomslag og framdrift. Det vi faktisk har fått til er resultat av enighet og koordinert jobbing.
08	Intensiteten og oppslutningen var bra ved forrige NTP. Ved denne NTP ble vi for usynlige og/eller uklare.
09	Dette kjenner jeg ikke godt nok til.
10	Klart og entydig budskap som man har stått sammen om.
11	Arbeidet har ikke lyktes - prosjektet utsettes stadig - må Østlandssamarbeidet endre måten å jobbe på?
12	Stått sammen og vært tydelige. Men kunne brukt enda flere ressurser.
13	ØS bør i større grad legge samfunnsøkonomiske prinsipper til grunn for arbeidet med jernbane. Da er grenbanene viktigere enn ytre IC
14	Lobbyisme er undervurdert på Østlandet til sammenlikning med andre regioner med større avstand til beslutningstakerne.
15	Mitt inntrykk er at ressursene er spredt på for mange overlappende aktører på Østlandet.
16	Samling og mobilisering på viktige tidspunkter, samt tilfredsstillende forberedelser før viktige beslutningsperioder.
17	Styrken i et budskap og et sett prioriteringer fra et samlet Østland, er helt avgjørende.
18	Vi har lyktes i å stå sammen og samtidig skape oppmerksomhet.#x0D; Vi har ikke lyktes like godt i dette nå i den siste tiden med de foreslåtte utsettelsene.
19	Godt synlig og god kompetanse og aktiv lobby mot Stortinget har vært viktig
20	Vi har synliggjort en enighet på en prioritering for hele Østlandet. Den er vanskelig å overse nasjonalt.
21	5 fylker gir stor styrke. Synd at Ringerike fikk kilt seg inn. Det svekket resultatet.
22	Stått sammen. Vanskelig å holde fast på prioriteringen i møte med lokalbanene.
23	Står felles om prioriteringene

5. InterCity i årene som kommer

Av respondentene er 83% **delvis enig eller veldig enig** i at InterCity de neste 5-10 årene vil være det viktigste felles infrastrukturprosjektet for fylkeskommunene på Østlandet. Dette er vist på figuren nedenfor.

Av respondentene er 65% **delvis enig eller veldig enig** i at Østlandssamarbeidet fortsatt bør ha en sentral koordinerende rolle i fylkeskommunenes arbeid med InterCity slik dette fremgår av figuren nedenfor.

6: Hvordan sikre raskest mulig planlegging og utbygging av InterCity

Det ble også stilt et åpent spørsmål om hvordan fylkeskommunene i fellesskap kan bidra til raskest mulig planlegging og utbygging av InterCity prosjektet i årene fremover.

Svarene fra respondentene er samlet i tilfeldig rekkefølge nedenfor, der 24 av 60 respondenter har gitt sine kommentarer.

01	Det viktigste er at vedtak samkjøres og koordineres. Men når Viken blir på plass er det veldig lite hensiktsmessig å lage noe samarbeid med Innlandet.
02	Jobbe systematisk opp mot de ulike målgruppene.
03	Arbeid mot Stortinget og regjeringa.
04	Utøve press og samarbeide med Oslo
05	Gjennom sitt påvirkningsarbeid
06	Gjennom en felles støtte til prioritert utbygging samtidig som det settes krav til framdrift i de enkelte kommuner på allerede vedtatte løsningsforslag, slik at disse kan iverksettes framfor videre utredning.
07	Tenke helhet og være tydelige på at det skal ikke slakkes av før man er i mål ut til ytterste punkt
08	Vi må stå samlet om målet, og ikke slippe taket i det.
09	Felles tydelig budskap om positive effekter ved utbygging. Målretta strategisk jobbing overfor alle politiske partier og øvrige beslutningstakere.
10	Konstruktive innspill som kan forkorte planleggingsfasen, bla forsøke å bidra til mindre konflikter i enkeltkommuner langs traseene.
11	En politiske gruppe må settes sammen og jobbe mot Stortinget.
12	Fortsatt stå sammen, være tydelige og bruke ressurser.
13	Være et koordinerende ledd mellom fylkeskommunene på Østlandet.
14	Opprettholde synlighet - peke på viktigheten av IC for en hel nasjon. Osloregionen har lobbet for andre jernbaneprosjekt rundt hovedstaden - det har vært i direkte konkurranse med og ødeleggende for IC.
15	Ved å holde fast ved at IC med utbygging også av det ytre triangel fortsatt prioriteres på topp fra alle fylkene i Østlandsamarbeidet
16	Felles forståelse av hva som er de lange linjene, der nasjonale og regionale behov trumfer lokale behov
17	Det er ikke fylkeskommunenes ansvar, men statens (og kommunenes).
18	Avklarte reguleringsplaner
19	Slå sammen ressursene med andre aktører som jobber med samme saksfelt.
20	Samlet og felles trykk mot Storting og regjering.
21	Bruke sine planverktøy og samarbeidsnaer med kommuner aktivt og målrettet
22	Holde fast på en klar prioritering.
23	Fremheving av klima, miljø og samfunnsøkonomiske gevinster ved prosjektet blir fortsatt viktig. Budskap: Intercity er viktig for Norge! #x0D; (og for at nasjonale mål skal nås)#x0D; De samfunnsøkonomiske gevinstene forutsetter i store endringer i byenes arealbruk (knutepunktutvikling). Derfor blir samarbeidet med kommunene og Osloregionen viktig, jf. Osloregionens areal- og transportstrategi.
24	På ny stille knallharde krav og ikke vike fra prioriteringen, si så langt har stått samlet om. Et slikt samarbeid vil ikke tåle en ny utvidelse, slik vi fikk med Ringerikebanen

C: Avslutning

I denne delrapporten presenteres resultatene om Østlandssamarbeidet og InterCity. Det er informanter i fylkeskommunene med kunnskap om Østlandssamarbeidet som har besvart spørsmålene, som inngår i en større questback-undersøkelse om Østlandssamarbeidet og regionreformen.

For å få et mer helhetlig bilde over Østlandssamarbeidets arbeid med InterCity kunne man også innhentet data og informasjon fra andre informanter utenfor fylkeskommune på Østlandet. Man kunne eksempelvis intervjuet representanter fra Storting og Regjering – og det kunne også være aktuelt å snakke med representanter fra kommunene, regionrådene og selvsagt fra transportetatene. Ved å innhente synspunkter fra eksterne informanter ville totalbildet kunne endret seg noe. Hvorvidt en utvidet kartlegging er hensiktsmessig må vurderes ut fra en kost-nytte betraktning.

Fra sekretariatet har det ikke vært naturlig å foreta noen dypere analyse og vurdering av resultatene. Det kan være naturlig at fagpolitisk utvalg drøfter det foreliggende materialet – slik at man har med seg denne kunnskapen når man skal drøfte fremtidige strategier og tiltak for å sikre fremdriften i InterCity-utbyggingen.